

УДК 81'25

ББК 81.2-7

ВІДТВОРЕННЯ ІДІОЛЕКТІВ ПРЕДСТАВНИКІВ ІТАЛІЇ У ПЕРЕКЛАДАХ АНІМАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ “ТАЧКИ” І “ТАЧКИ 2”

МАТКІВСЬКА Н.А.

Київський національний лінгвістичний університет

У статті розглянуто поняття ідіолекту та підходи до його витлумачення в перекладознавстві. Обґрунтовано важливість відтворення стереотипів мовлення персонажів у перекладі анімаційних фільмів. Основну увагу приділено дослідженню засобів і стратегій відтворення ідіолектів представників Італії у перекладах анімаційних фільмів “Тачки” і “Тачки 2” українською, німецькою й іспанською мовами. З’ясовано, що перекладачі керувались однією з мікростратегій адаптації, зокрема форенізацією, що реалізовувалась за допомогою вкраплення іноземних слів, фраз та іноземних граматичних форм у переклад.

Ключові слова: ідіолект, стратегія, форенізація, відтворення, переклад анімаційних фільмів.

The paper deals with the conception of idiolect and approaches to its interpretations in the Translation Studies. The importance of conveying characters’ speech stereotypes in the animated films translation is proven. The focus is made on investigation of means and strategies applied in terms of reproduction of Italian representatives’ idiolects in the Cars and Cars 2 translations into Ukrainian, German and Spanish. The research concludes that the translators resorted to one of the microstrategies of adaptation, in particular foreignization, which was realized through inserts of foreign words, phrases and grammatical forms into the translation.

Key words: idiolect, strategy, foreignization, reproduction, animated films translation.

Сучасний аудіовізуальний переклад дедалі продовжує домінувати у наукових працях із перекладознавства (Й. Гамбіер [7], В. Горшкової [1], Г. Готліб [8], Х. Діас Сінтаса [15], З. Зубірія [19], Й. Іварсона [10], І. Ігнат’єва [2], Ф. Карамітлоглу [11], Г.-М. Люйкен [14], Р. Магасова [3], П. Райха [16] та ін.), актуалізуючи ще більше дискусійних питань, які потребують подальшого вивчення, і, передусім, стосуються перекладацьких стратегій щодо відтворення ідіолектів персонажів у перекладі різножанрових фільмів.

Проблема відтворення ідіолекту в художній літературі не є новою (П. Лопез Руа [13], Ф. Федерічі [5], Д. Формічі [6], М. Чічіорні [13] та ін.), проте на матеріалі анімаційних фільмів розглядається вперше.

Мета статті – виявити засоби і стратегії відтворення ідіолектів представників Італії у перекладах анімаційних фільмів “Тачки” та “Тачки 2” українською, німецькою й іспанською мовами.

Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

- розглянути дефініцію поняття “ідіолект” у перекладознавстві;
- обґрунтувати важливість відтворення стереотипів мовлення персонажів анімаційних фільмів у перекладі;
- проаналізувати засоби та стратегії відтворення ідіолектів представників Італії в перекладах анімаційних фільмах “Тачки” і “Тачки 2” українською, німецькою та іспанською мовами.

Матеріал дослідження – англомовні анімаційні фільми “Тачки” і “Тачки 2” та їхні переклади українською, німецькою та іспанською мовами.

Ідіолект розглядається як ансамбль лінгвістичних характеристик індивідууму, що перебуває під впливом географічного, освітнього та навіть фізичного факторів, які охоплюють клас, стать, расу, історичні умови і формують особисті риси його мовлення [5, р. 7]. Ідіолект стає еквівалентом відбитку пальця, оскільки кожна людина є індивідуальною у своїх мовленнєвих звичках. Такі "голосові відбитки" набувають великого значення для драматургів і новелістів як готові засоби створення персонажів [18, р. 197]. Ідіолект відображає не тільки особистість, переконання, темперамент, а певною мірою також соціолінгвістичну біографію – індивідуальну участь у комунікативних ситуаціях як пережитих у досвіді, так і актуальних з відповідною їм мовною поведінкою.

У перекладознавстві є досить цікаве трактування проблеми відтворення діалектних особливостей мовлення, що можна трансформувати на проблему відтворення ідіолектів. М. Хеллідей стверджував, що можна перекладати різноманітні реєстри мови, проте неможливо перекладати діалекти, їх можна лише імітувати в перекладі [9, р. 196]. Ідіолект теж неможливо перекласти, можливо відтворити деякі його риси та ефект, який він справляє на глядачів. У. Еко розглядає проблему відтворення ідіолекту в перекладі та вважає, що перекладачі повинні розробляти інтерпретативну гіпотезу стосовно ефекту, закладеному в оригіналі [4, р. 56]. Учений доходить висновку, що головна мета перекладачів – справити такий самий ефект на глядачів, як і оригінал та стати культурним медіатором, радше ніж просто транскодувати тексти.

Досліджуючи проблему відтворення в перекладі художньої літератури ідіолектів та мов меншин, Ф. Федерічі виокремлює два підходи: 1) *консервативний* та 2) *експериментальний* [5, р. 10]. Коли перекладачі не намагаються протистояти нормам, вони є консервативними щодо очікувань цільової аудиторії та уникають будь-яких нестандартних варіантів мови. Коли перекладачі намагаються показати відмінності у цільовій мові, використовуючи різноманітні варіанти мови, то їх можна вважати експериментальними. Таким чином, можна говорити про **стандартизацію** та **адаптацію** як дві можливі макростратегії відтворення ідіолекту в перекладі. Адаптація, у свою чергу, поділяється на дві мікростратегії: 1) *доместикацію*, що полягає у плавному, ідіоматичному та прозорому відтворенні, яке нівелює іноземні характеристики оригіналу і підлаштовує його до потреб та цінностей цільової культури, та 2) *форенізацію*, якій властиве виділення та підкреслення іноземної ідентичності тексту оригіналу.

В анімаційних фільмах персонажі демонструють стереотипні мовленнєві характеристики, що мають уже певну традицію їх створення. Існують декілька праць у галузі соціолінгвістики, зокрема роботи Р. Ліппі-Грін та Дж. Зоннензюн [12; 17], що підтверджують цю гіпотезу. З огляду на це виникає потреба у відтворенні ідіолектів персонажів анімаційних фільмів у перекладах, адже ефект та значення, закладене в оригіналі, може бути втрачене в перекладі.

Серед персонажів, що представляють різноманітні національні спільноти, в анімаційних фільмах "Тачки" і "Тачки 2" можна виокремити двох представників Італії: гонщика Франческо та Луїджі, власника шиномонтажної станції у місті Радіаторний-Рай.

В анімаційному фільмі "Тачки 2" персонаж Франческо – один з найкращих італійських гонщиків світу. В англomовному варіанті мультфільму його репліки характеризуються зухвалістю й самозакоханістю, що певною мірою відповідають його особистості і в комбінації з італійськими фразами підкреслюють його національну приналежність. В оригінальному варіанті мультфільму італійська ідентичність Франческо підтримується переважно стереотипними фонетичними девіаціями, вкрапленням загальновідомих італійських фраз та звертань, а також граматичними помилками, які притаманні італійцям, які розмовляють англійською мовою або асоціюються з ними.

14:20. Francesco: <i>It is an honor, Signore Dorado for you.</i>	Франческо: <i>Це велика честь, сеньйори. Для вас.</i>	Francesco: <i>Es ist eine Ehre, Signore Dorado.</i>	Francesco: <i>È un onore, Signore Dorado.</i>
--	---	---	---

В англомовному варіанті анімаційного фільму у цій репліці італійська ідентичність мовця проявляється завдяки використанню вібруючої /r/, що притаманна італійській мові, замість приглушеної /r/, що характерна для англійської мови. На лексичному рівні можна виокремити вживання традиційного італійського звертання *Signore* замість звертання *Mr.* До того ж, Франческо вказує, що ця зустріч честь не для нього, а для пана Дорадо, що виказує його зверхнє ставлення до оточуючих.

В українському тексті перекладач підтримує італійську ідентичність персонажа і також використовує звертання *сеньйори*.

У німецькому перекладі спостерігається аналогічна тенденція вкраплення італійських слів. Таким чином, італійська ідентичність персонажа в перекладі підтримується використанням звертання *Signore*, вібруючої /r/, що не притаманна німецькій мові.

У перекладі іспанською мовою також простежується тенденція використання італійських слів та граматичних форм у тексті, щоб наголосити на італійській ідентичності мовця, а саме *È onore, Signore*.

14:30. Francesco: <i>The Lightning McQueen would not have a chance against Francesco. I can go over 300 kilometers an hour. In miles, that is like [...] way faster than McQueen.</i>	Франческо: <i>У блискавки Макквіна жодних шансів проти Франческо. Франческо може мчати триста кульометрів на годину, це мульти багато швидше ніж Макквін</i>	Francesco: <i>Dieser Lightning McQueen sowieso hätte keine Chance gegen einen Francesco. Ich fahre über 300 Kilometer die Stunde. Das in Meilen ist äh [...] viel schneller als McQueen.</i>	Francesco: <i>Per favore, Rayo McQueen no tiene nada que facere contra Francesco. Yo puedo ire más de trechenta kilòmetri per hora que en migli [...]. Como [...] viu ma rápido que McQueen.</i>
---	--	--	--

Серед ідіолектних рис персонажа Франческо у цій репліці можна виокремити вібруючу /r/, опущення /h/ при вимові слова *three* та фонетичні девіації при вимові *kilometers*. Варто також зауважити, що звертання до себе як до 3 особи однини буде помітною рисою ідіолекту Франческо, що характеризує його егоцентричну натуру.

В українському перекладі мовленнєві характеристики мовця відтворені наступним чином: зберігається звертання від 3 особи однини, використовується девіаційна форма *кульометрів*, а також граматична помилка у створенні вищого ступеня порівняння прикметника *мульти багато швидше*, де змішуються італійські та українські граматичні форми, що є типовою помилкою італійців, які розмовляють українською мовою.

У перекладі німецькою мовою ідіолектні особливості персонажа Франческо відтворюються за допомогою різноманітних граматичних помилок, притаманних італійцям, що розмовляють німецькою мовою, або розмовних форм. У вищенаведеному прикладі можна виокремити: неправильний порядок слів у реченні, використання вібруючої /r/ та звертання від 3 особи однини. Досить цікавим є використання неозначеного артикля *einen* з іменем Франческо. Згідно з правилами німецької мови неозначені артиклі з власними іменами не вживаються, проте це допускається в розмовному стилі.

У перекладі іспанською мовою серед засобів відтворення ідіолектних характеристик Франческо можна виокремити: вкраплення італійських слів *per favore, facere*, звертання від третьої особи однини, використання італійської форми множини у словах *kilymetri, migli*, а також італійської форми 1 особи однини теперішнього часу *viu* замість *vo*, вимову дієслова *facere* зі звуком /ч/ замість /с/, та додавання голосної /е/ до інфінітивної форми дієслова *ir*, що є ознакою іспанської мови, якою розмовляють італійці.

16:05 Francesco: <i>Francesco needs a caller who can provide a little more intellectual stimulation, like a dump truck.</i>	Франческо: <i>Франческо хоче, щоб його слухач був <u>поко</u> розумніший за самоскит.</i>	Francesco: <i>Francesco braucht Anrufer was bringt mehr Stimulation für Gehirn, vielleicht Heuwagen?</i>	Francesco: <i>Francesco necesita un oyente que aporta un poco más <u>di</u> estímulo <u>intelectuale</u>. Como un <u>tractore</u>.</i>
--	--	--	--

16:30 Francesco: <i>He does not need to surround himself with tow trucks to prove it.</i>	Франческо: <i>Франческо не оточує себе <u>дузерами</u>, щоб виглядати героєм.</i>	Francesco: <i>Muss er nicht habe Abschleppwagen um sich herum um zu beweisen.</i>	Francesco: <i>No necesita rodearse de grúas para demostrarlo.</i>
--	---	---	---

Знову ж таки з двох вищенаведених прикладів можна помітити, що Франческо говорить про себе у 3 особі однини, що підтверджує його самовпевненість, а також вібруюча /r/ є невід'ємним атрибутом мовлення цього персонажа, що підкреслює його національну ідентичність.

Як уже зазначалось раніше, в перекладі українською мовою підтримується тенденція використовувати іномовні слова, як наприклад, *поко*, а також звертання від 3 особи однини, що виокремлює цього персонажа серед інших. Цікавим у другій репліці є використання лексеми *дузери*, яка є сленговим варіантом із досить негативним забарвленням, що, безумовно, показує зверхнє ставлення Франческо до оточуючих.

У перекладі німецькою мовою образ персонажа Франческо відтворюється за допомогою звертання від 3 особи однини, використання вібруючої /r/ та граматичних помилок: неправильний порядок слів, відсутність артикля *das* перед *Gehirn* та невірне використання сполучного слова, адже замість *was* потрібно було вжити *welcher*. У другій репліці серед відтворених особливостей мовлення Франческо можна виокремити неправильний порядок слів, відсутність неозначеного артикля *einen* перед *Abschleppwagen*, граматично неправильне заперечення та форму дієслова *habe*.

В іспанському перекладі в першій репліці спостерігаємо використання італійського прикметника *di* замість іспанського *de* та додавання закінчення *e* до прикметника *intelectual* та іменника *tractor*. У другій репліці не спостерігаємо ніяких відтворених рис ідіолекту Франческо, окрім загального італійського акценту.

21:15 Francesco: <i>Buona sera.</i>	Франческо: <i>Боана сейра</i>	Francesco: <i>Buona sera.</i>	Francesco: <i>Buena sera!</i>
--	-------------------------------	-------------------------------	-------------------------------

Характерною рисою ідіолекту Франческо є вкраплення стереотипних або традиційних італійський фраз, як наприклад, *Buona sera*, що перекладається як Добрий вечір, та підкреслює національну ідентичність мовця.

В українському перекладі також використовується італійська фраза *Боана сейра* як привітання. Така ж стратегія простежується і в німецькому, і в іспанському перекладах.

21:50 Francesco: <i>Francesco is familiar with this reaction to Francesco.</i>	Франческо: <i>Франческо добре знає, як жінки захоплюються ним.</i>	Francesco: <i>Francesco kennt bestens diese Reaktionen auf die Francesco.</i>	Francesco: <i>Francesco está acostubratto a despertare esas pasiones.</i>
---	---	---	---

У наступній репліці можна виокремити такі мовленнєві риси персонажа: використання вібруючої /r/, заміна фонем /a/ на /e/ у слові *familiar* та звертання від 3 особи однини.

В українському перекладі простежується лише звертання від 3 особи однини. У німецькому перекладі також відтворюються мовленнєві характеристики за допомогою звертання від 3 особи однини, неправильного порядку слів та використання артикля *die* перед власним іменем.

В іспанському перекладі спостерігаємо звертання від 3 особи однини, подвоєння /t/ у слові *acostubratto*, що є характеристикою італійської мови, а також італійська форма утворення минулого часу цього дієслова та додавання /e/ до інфінітива дієслова *despertar*.

22:36 Francesco: <u>Ciao</u> , McQueen!	Франческо: <u>Чао</u> <u>бамбіно!</u>	Francesco: <u>Ciao</u> , McQueen!	Francesco: ¡ <u>Ciao</u> , McQueen!
--	--	--------------------------------------	--

Ciao – дуже відома італійська розмовна форма прощання, що у репліці англomовного варіанта анімаційного фільму є підтвердженням італійської ідентичності персонажа Франческо.

В українському перекладі дещо змінюється прощання Франческо, адже після відомого широкому загалу *чао*, що перекладається як па-па, перекладач вирішив замість імені Блискавка Макквін додати *бамбіно*, яке є інтертекстуальним посиланням на відому у 90-х роках пісню гурту Кар-Мен “Чао бамбіно”.

У німецькому й іспанському перекладах італійська ідентичність персонажа Франческо підтримується за допомогою італійської форми прощання *ciao*.

40:50 Francesco: <u>Strategia?</u> <u>Francesco needs-a no</u> <u>strategy. It's-a very</u> <u>simple.</u> <u>You start the race, wait</u> <u>for Lightning</u> <u>McQueen to choke,</u> <u>pass him, then win.</u>	Франческо: <u>Стратеджія?</u> <u>Франческо не</u> <u>потрібна</u> <u>стратеджія.</u> <u>Почекати</u> <u>поки</u> <u>Блискавка</u> <u>облажати,</u> <u>обійти його і фініш.</u>	Francesco: <u>Strategia?</u> <u>Francesco nicht</u> <u>braucht Strategia. Ist</u> <u>simple. Du fängst an</u> <u>die Renne, wartest bis</u> <u>McQueen nicht mehr</u> <u>kann, überrollst ihn</u> <u>und gewinnst.</u>	Francesco: <u>¿Estrategia?</u> <u>Francesco no necesita</u> <u>estrategia é molto</u> <u>facile. Empiezas la</u> <u>carrera, Rayo McQueen</u> <u>comete un error, le</u> <u>pasas y ganas.</u>
---	---	---	---

У цьому прикладі декілька цікавих ідіолектних характеристик Франческо: використання вкрапель слів італійською мовою *Strategia*, звертання від 3 особи однини, використання вібруючої /r/, фонетичні девіації: заміна /e/ на /a/ у слові *strategy*, а також граматичні помилки у вживанні неозначеного артикля /a/ в англійській мові.

В українському перекладі зберігається іномовне вкраплення *стратеджія*, звертання від 3 особи однини, а також граматичні помилки оригіналу відтворюються за допомогою неправильного використання інфінітивної форми дієслова.

У німецькому перекладі ця репліка Франческо досить цікава, адже демонструє чимало засобів відтворення його мовленнєвих особливостей: вставлення італійських слів *strategia* та *simple*, звертання від 3 особи однини, неправильний порядок слів та використання вібруючої /r/.

В іспаномовному тексті італійська ідентичність Франческо підтримується за допомогою додавання /e/ до інфінітива *error*, вимови /дж/ замість /х/ у слові *estrategna* та використання італійських слів та граматичних форм замість іспанських – у реченні *é molto facile*.

1:01:30 Francesco: <u>When-a Francesco is</u> <u>away from home,</u> <u>he misses his mama,</u> <u>just like-a you miss</u> <u>your tow truck amico.</u>	Франческо: <u>Коли</u> <u>Франческо не вдома, то</u> <u>він сумувати за мама,</u> <u>так само як ти сумуєш</u> <u>за свій буксирник.</u>	Francesco: <u>Wenn ein</u> <u>Francesco weg ist von</u> <u>daheim, ihm fehlt die</u> <u>Mama, so wie dir fehlt</u> <u>dein Abschleppwagen,</u> <u>was ist deine Amico.</u>	Francesco: <u>Cuando</u> <u>Francesco está lejos</u> <u>di casa echa de menos</u> <u>de sua mamma.</u>
---	--	---	---

Для італійців сім'я завжди на першому місці. Тому в оригінальному варіанті анімаційного фільму Франческо вимовляє з такою ніжністю слово *mama*. *Amico* є ще одним іномовним

словом у цій репліці, що з італійської перекладається як друг. Серед інших особливостей мовлення Франческо можна виокремити: звертання від 3 особи однини, використання вібруючої /r/ і помилкове вживання неозначеного артикля *a*.

В українському перекладі перекладач зберіг звертання від 3 особи однини, іномовне вкраплення *мама*, а граматичні помилки оригіналу компенсував у перекладі за допомогою невірної вживання інфінітивної форми дієслова та неправильного відмінювання займенника й іменника.

У перекладі німецькою мовою серед відтворених характеристик мовлення Франческо можна виокремити: неправильний порядок слів, використання вібруючої /r/, вживання неозначеного артикля *einen* перед власним іменем та вкраплення слів італійською мовою *tata* й *amico*.

В іспанському перекладі маємо звертання від 3 особи однини, використання італійського прикметника *di* замість іспанського *de*, а також присвійного займенника *sua* замість *su* та вкраплення італійською мовою слова *tamma*.

Проаналізувавши переклади анімаційного фільму українською, німецькою та іспанською мовами, можна зробити висновок, що перекладачі обрали для перекладу одну з мікростратегій адаптації, зокрема форенізацію, що визначається як перекладацька стратегія, яка має на меті підкреслення іноземної ідентичності тексту та нівелює культуру цільового тексту. Під форенізацією також розуміємо використання вкраплень іноземною мовою в перекладі.

Іншим представником Італії у цих мультфільмах є Луїджі, який є сердечним і позитивним персонажем. Його мовлення характеризується граматичними помилками, притаманними італійцям, що розмовляють англійською мовою, та вкрапленнями відомих італійських фраз.

55:15 Luigi: <i>No friend of mine will stay in a hotel in-a my village.</i>	Луїджі: <i>Ho, мої друзі жити у мене, а не в готелі.</i>	Luigi: <i>Keine Freunde von mir wohnt in die Hotel, wir sind bei mir daheim</i>	Luigi: <i>Ningún amigo mío pode dormir en un hotel en mi pueblo.</i>
---	--	---	--

В оригінальній версії анімаційного фільму серед характерних рис мовлення Луїджі можна виокремити граматичну помилку: неправильне вживання неозначеного артикля та використання вібруючої /r/.

В українському перекладі спостерігаємо використання загальновідомого італійського заперечення *no*, а також поширеної помилки серед іноземців – використання інфінітиву замість інших форм дієслова.

У німецькому перекладі особливості мовлення Луїджі відтворюються за допомогою численних граматичних помилок: неправильного утворення множини іменника, неузгодження у формі між підметом та присудком та неправильного вживання артикля *die*.

В іспанському перекладі серед характерних рис Луїджі можна виокремити неправильне дієвідмінювання дієслова *poder*, що є типовою помилкою італійців, що розмовляють іспанською мовою.

32:41 Luigi: <i>I won't sell any [...] tires. I will lose everything!</i>	Луїджі: <i>Шини. Я не продавати шини. Я втрачати все.</i>	Luigi: <i>Dann ich kann nichts verkaufen [...] Reifen. Dann ich verliere alles!</i>	Luigi: <i>No venderé ningún neumático y yo perderé tutto.</i>
---	---	---	---

В англійському варіанті анімаційного фільму серед характерних мовленнєвих рис Луїджі можна виокремити вібруючу /r/ та загалом італійський акцент, що підкреслює його ідентичність. В українському перекладі італійська ідентичність мовця підкреслюється не лише за допомогою італійського акценту, але й граматичних помилок: вживання інфінітиву дієслів замість інших форм теперішнього часу.

У перекладі німецькою мовою італійська приналежність мовця підтримується за допомогою типових помилок: неправильного порядку слів, невірною вживання заперечень та використання вібруючої /r/.

В іспанському варіанті також образ італійця відтворюється за допомогою заміни фонем /c/ на /ч/ у слові *neumatici*, а також використання італійської форми *tutto* замість іспанської *todos*.

47:30 Luigi: <u>Bellissima! It's beautiful! it's-a like it was paved by angels.</u>	Луїджі: <u>О <i>белісімо</i>, дивовижно. Дорога гладенька мов пона у бамбіно.</u>	Luigi: <u>Bellissima! Es ist wunderbar! Guido, schau, als wäre asphaltiert worden von die Engel.</u>	Luigi: <u>¡É <i>bellissima!</i> ¡É <i>maragvilosa!</i> Y lo fijate, parece <i>asfaltata</i> por los ángeles.</u>
---	---	--	--

В оригінальній версії анімаційного фільму характерними рисами Луїджі у цій репліці є вкраплення італійського слова *bellissima*, помилкове вживання неозначеного артикля *a* в англійській мові.

У перекладі українською мовою зберігається вкраплення італійського слова *belicimo* та досить кумедного порівняння, що підкреслює життєрадісність Луїджі, а також замість дитини використовується *бамбіно* як італійське вкраплення.

У німецькомовному тексті також образ Луїджі відтворюється за допомогою італійського вкраплення *bellissima*, неправильного порядку слів, відсутності закінчення /n/, що додається до множини іменників при відмінюванні, та неправильного використання артикля *die*.

В іспаномовному варіанті анімаційного мультфільму ідіолектні риси Луїджі відтворюються за допомогою італійських форм дієвідмінювання дієслова *ir*, італійського варіанта вимови слова *maragvilosa*, а також італійської форми слова *asfaltata* замість іспанської форми *asfaltada*.

1:22:16 Luigi: <u>Grazie. Mr. Lightning. Grazie</u>	Луїджі: <u>Граціє, пане Блискавко.</u>	Luigi: <u>Grazie, mi amito. Grazie!</u>	Luigi: <u>Grazie, Signore Ravo. Grazie.</u>
---	--	---	---

В англomовному варіанті італійська ідентичність Луїджі підкреслюється за допомогою використання італійських слів: *grazie* – дякую, а також вібруючого /r/, що є характеристикою італійців, які розмовляють англійською мовою.

У перекладі українською мовою зберігається італомовне вкраплення *graziє*. Аналогічна стратегія спостерігається в перекладах німецькою та іспанською мовами, проте варто зауважити, що в німецькому варіанті також використано італійську фразу *mi amito* – мій друг, а в іспанському – *Signore* замість іспанського варіанта у *señor* – пан.

1:22:22 Luigi: <u>Our first customer in years.</u>	Луїджі: <u>Наш перший покупець за мульто років.</u>	Luigi: <u>Unsere erste Kunde seit Jahren.</u>	Luigi: <u>Nuestro primerísimo clienti del año</u>
--	---	---	---

В англomовному варіанті серед характерних рис мовлення Луїджі можна виокремити використання вібруючої /r/. В українському перекладі образ персонажа Луїджі підтримується за допомогою вкраплення італійського слова *мульто* замість його українського варіанта *багато*. У перекладі німецькою мовою ідіолектні риси Луїджі відтворюються за допомогою типових граматичних помилок, які роблять італійці: неправильного узгодження присвійного займенника й порядкового числівника з іменником. В іспанському тексті спостерігаємо вкраплення італійського слова *client*, яке до того ж вживається у множині, а не в однині.

1:22:26 Luigi: <u>This is the most glorious day of my life!</u>	Луїджі: <u>Це найбелісімо день моє життя.</u>	Luigi: <u>An diese glorioseste Tag von meine ganze Leben.</u>	Luigi: <u>Porque es el giorno más glorioso de tutta la mia vitta.</u>
---	---	---	---

Італійці є занадто емоційними, і ця репліка якраз і є виявом щастя життєрадісного Луїджі. Проте серед мовленнєвих характеристик можна виокремити лише використання вібруючої /t/. В українському варіанті спостерігаємо змішування української форми утворення найвищого ступеня порівняння прикметників із італійським словом *belicimo*, а також неузгодження присвійного займенника та іменника, що є типовою помилкою.

У німецькому перекладі італійська ідентичність Луїджі підкреслюється за допомогою типових граматичних помилок: неправильного відмінка вказівного займенника *diese* та узгодження присвійного займенника та прикметника з іменником, до якого також потрібно додати *s* згідно з правилами німецької мови.

В іспаномовному варіанті ідіолектні особливості мовлення Луїджі відтворюються за допомогою вкраплень італійських слів та навіть цілих фраз. Таким чином, у перекладі спостерігаємо використання слова *giorno* – день та фрази *tutta la mia vita* – усе моє життя.

Стратегія відтворення ідіолекту Луїджі в перекладі українською, німецькою та іспанською мовами ідентична до стратегії, що використовувалась при відтворенні мовленнєвих характеристик персонажа Франческо, тобто перекладачі знову вдалися до мікростратегії форенізації.

Підсумовуючи вищезазначене, вкажемо на такі **висновки**:

1. Ідіолект – це мовленнєві характеристики, притаманні індивідууму; це так званий голосовий відбиток, що розкриває соціолінгвістичну біографію мовця.

2. Ідіолект не підлягає буквальному чи іншому перекладу; можливо лише відтворити деякі його риси та ефект, який він справляє на глядачів.

3. Підходи до відтворення ідіолекту можна поділити на консервативні та експериментальні. Серед перекладацьких стратегій при відтворенні ідіолекту виокремлюємо стандартизацію та адаптацію. Адаптація, у свою чергу, поділяється на доместикацію та форенізацію.

4. Ідіолектні характеристики персонажів Франческо та Луїджі, що в анімаційних фільмах виступають представниками Італії, були відтворені в перекладі українською, німецькою та іспанською мовами за допомогою мікростратегії форенізації, що проявляється через вкраплення у переклад італійських слів та фраз, граматичних форм, притаманних італійській мові, та типових граматичних помилок, яких припускаються італійці, розмовляючи іншою мовою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горшкова В.Е. Теоретические основы процессоориентированного подхода к переводу кинодиалога : на материале современного французского кино : дис. ... докт. филол. наук : 10.02.05, 10.02.20 / Горшкова Вера Евгеньевна. – Иркутск, 2006. – 367 с.
2. Игнатъева И.Г. Перевод медиатекстов : особенности вербальных репрезентаций событийной компоненты фоновых знаний / И.Г. Игнатъева // Вестник Московского университета. Серия 19 : Лингвистика и межкультурная коммуникация. – 2009. – № 4. – С. 149–156.
3. Матасов Р.А. Перевод кино / видео материалов : лингвокультурологические и дидактические аспекты : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.20 / Роман Александрович Матасов. – М., 2009. – 211 с.
4. Eco U. Mouse or rat? Translation as negotiation / Umberto Eco. – London : Weidenfeld and Nicholson, 2003. – 208 p.
5. Federici. F.M. Translating Dialects and Languages of Minorities, Challenges and Solutions / F.M. Federici. – Bern : Peter Lang, 2011. – P. 11.
6. Formica D. Translating idiolects : Natalia Ginzburg's *Lessico familiare* [Electronic resource] / D. Formici, M. Cicioni. – Mode of Access: <http://www.academia.edu/4577540/>[...]
7. Gambier Y. Les Transferts linguistiques dans les médias audiovisuels / [éd. Y. Gambier]. – Paris : Presses Univ. Septentrion, 1996. – 246 p.

8. Gottlieb H. Subtitling / H. Gottlieb // Routledge Encyclopedia of Translation Studies / [ed. M. Baker]. – London ; New York : Routledge. – P. 244–248.
9. Halliday M.A.K. The Construction of Knowledge and Value in the Grammar of Scientific Discourse, with Reference to Charles Darwin's The Origin of Species / [ed. M. Coulthard] // Advances in Written Text Analysis. – London : Routledge, 1994. – P. 196.
10. Ivarsson J. Subtitling / Jonas Ivarsson. – Stockholm : Transedit HB, 1995. – 199 p.
11. Karamitroglou F. Towards the methodology for the investigations of norms in audiovisual translation [Electronic resource] / Fotios Karamitroglou. – Mode of Access : [http://books.google.de/books?id\[...\]](http://books.google.de/books?id[...])
12. Lippi-Green R. Language, ideology, and discrimination in the United States / Rosina Lippi-Green. – London : Routledge, 1997. – 384 p.
13. Lopez Rua P. The translation of idiolects in The Catcher in the Rye : an approach through lexicalized structures [Electronic resource] / Paula Lopez Rua. – Mode of Access : <http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=193768>
14. Luyken G.-M. Overcoming Language Barriers in Television. Dubbing and subtitling for the European Audience / George-Michael Luyken. – Manchester : The European Institute for the Media, 1991. – 280 p.
15. New Trends in Audiovisual Translation / [ed. J. Díaz Cintas]. – Bristol : Multilingual Matters, 2009. – 283 p.
16. Reich P. The film and the book in translation [Electronic resource] / P. Reich. – Mode of Access : http://is.muni.cz/th/64544/ff_m/Diplomova_prace.pdf
17. Sonnesyn J. The use of accents in Disney's animated feature films 1995–2009 / Janne Sonnensyn. – Bergen : University of Bergen, 2011. – 107 p.
18. Wales K. A Dictionary of Stylistics / K. Wales. – London : Pearson, 2011. – P. 197.
19. Zubiria Z.B. Mapping the dubbing scene / Z.B. Zubiria. – Bern, 2003. – P. 93–98.

Дата надходження до редакції 25.12.2014